

Vantaan turvallisuuskehitys ja turvallisuusyhteistyö vuonna 2013

14.4.2014

VANTAATAA

VANTAAN KAUPUNKI • KESKI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS • ITÄ-UUDENMAAN POLIISILAITOS • VANTAAN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Vantaan kaupunginvaltuustossa hyväksyi lokakuussa 2013 kaupungin turvallisuus-suunnitelman, jossa todettiin valtuustokauden turvallisuustyölle kahdeksan päätoimintalinjaa. Keskeisenä tavoitteena turvallisuussuunnitelmassa on kaupungin kokonaisturvallisuutta vahvistavan turvallisuusyhteistyötä tekevän yhteistyöverkoston lujittaminen. Mittavana turvallisuustyön pää tavoitteena on, että onnettomuuksien, tapaturmien tai rikosten uhrien seurauksena sairaalahoitoon joutuneiden vantaalaisten määrä 10 000 asukasta kohti on vuoden 2012 tasoon verrattuna pienentynyt vuonna 2016. Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrän tavoitellaan vähenevän 25 prosentilla vuoteen 2016 mennessä. Päihteiden käytön vähentämisellä vaikutetaan merkittävimmin turvallisuuden parantamiseen. Syrjäytymistä torjutaan lasten ja nuorten hyvinvointiin, koulutukseen ja työllistymiseen panostamalla. Tässä raportissa arvioidaan turvallisuuskehitystä turvallisuussuunnitelman päätoimintalinjoilla.

Sairaalahoitoon loukkaantuneena joutuneiden vantaalaisten lukumääristä ja hoitopäivistä saadaan tilastotiedot runsaan vuoden viiveellä. Vuonna 2012 joutui 2894 vantaalaista loukkaantuneena hoitoon sairaaloihin. Loukkaantuneiden lukumäärä oli samalla tasolla vuonna 2011. Loukkaantuneiden hoitopäivien kokonaismäärä sairaaloissa oli 26700, joka oli runsaat 2000 hoitopäivää vähemmän kuin vuonna 2011. Vantaalaisten loukkaantuneiden hoidosta sairaaloissa aiheutui runsaan 15 miljoonan euron kustannukset.

1. Onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisy

Onnettomuuksien ja tapaturmia ehkäisevää toimintalinjaa vetää Keski-Uudenmaan pelastuslaitos yhteistyössä kaupungin toimialojen, asukas- ja vanhustyön järjestöjen sekä seurakuntayhtymän kanssa. Pääosa toiminnasta toteutetaan osallistuvien organisaatioiden perustyyönä

Onnettomuuksien kokonaismäärä pelastuslaitoksen tehtävin perusteella pysynyt Vantaalla vuoden 2012 tasolla vuonna 2013 on, yhteensä pelastuslaitoksella oli runsaat 3300 pelastus tai ensihoitotehtävää.. Liikenneonnettomuustehtävien määrä vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna .

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos toteutti palotarkastusten lisäksi vuonna 2013 ikäihmisille ja hoitolaitosten tai vastaavien henkilökunnille 51 koulutus-tilaisuutta. Koulutuksilla tavoitettiin 944 henkilöä. Pelastuslaitos teki turvallisuusvalistusta lukuisissa suurissa yleisötilaisuuksissa maalais-markkinoista kaupunginosakohtaisiin tapahtumiin. Asumisturvallisuuden ja hoidollisten asumis-yksiköiden turvallisuuden parantamiseksi on käynnistetty pelastuslaitoksen ja kaupungin vuokra-asuntoyhtiön VAV Oy:n yhteistyö. Asumisturvallisuustyössä on valvontaan VAV:n kohteissa tehostettu keskittyen savunpoistoon ja pelastusteiden esteettömyyteen. Asukkaille ja VAV:n henkilöstölle on järjestetty turvallisuuskoulutusta.

Onnettomuuksien ehkäisyn yhteistyön pilottialueena oli Koivukylä, jossa toteutettiin kaupunginosaan kohdistuneita laaja-alaisia ja asukaslähtöisiä turvallisuuden parantamisen hankkeita. Pelastuslaitos tuotti alueelle kohdennettua turvallisuusviestintää sekä valvontaa asunto- ja asunto-osakeyhtiökohtaisesti asuntokohtaisena omavalvontakokeiluna.

2. Lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja lasten ja nuorten turvallisuus

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyä on tehty sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vetämänä ja toimintansa on vakiinnuttanut poikkihallinnollinen perhe- ja

lähisuhdeväkivallan yhteistyöryhmä, johon osallistuvat sivistystoimi, poliisi, seurakuntayhtymä, turvakoti ja rikosuhripäivystys. Lasten ja nuorten turvallisuutta on edistetty sivistystoimen opetuspalvelujen, nuorisopalvelujen, sosiaali- ja terveydenhuollon ja poliisin yhteistyöllä

Poliisin tilastojen mukaan vuonna Vantaalla oli 2013 kotihälytystehtäviä 3655 ja niistä perheväkivallaksi määriteltiin 1165. Kehitys on ollut lievästi myönteiseen suuntaan kotihälytystehtävien määrän vähentyessä vuoteen 2012 verrattuna 8 % ja perheväkivallaksi katsottujen tehtävien määrä 6 %.

Yhteistyössä terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) on toteutettu MARAK-riskien-arviointimallia asiakkaiden väkivaltaisen käytöksen riskien arvioinnissa. MARAK-toiminnan osana on järjestetty riskienarvioinnin koulutusta sekä työryhmän jäsenille että asiakastyötä tekeville kaupungin ja sidosryhmien työntekijöille.

Vantaan kaupunki järjesti marraskuussa vuosittaisen Lähisuhdeväkivallan ehkäisyfoorumin.

Kouluissa huolehdittiin oppilaitosten turvallisuuskansioiden päivittämisestä ja suunnitelmissa edellytettyjä toimia harjoiteltiin ajantasaisuudesta ja suunnitelmissa edellytettyjä toimia harjoiteltiin. Koulujen turvallisuustyössä painotettiin lasten kokeman väkivallan ennalta ehkäisyä ja varhaista puuttumista. Uuden oppilashuoltolain tultua voimaan 1.8.2013 perusopetuksessa otettiin käyttöön kaikilla kouluilla oppilashuollon käsikirja. Käsikirjassa on mm. ohjeistusta väkivalta-tilanteiden hoitamiseen ja kuvausta yhteistyöstä lastensuojelun kanssa. Viranomais-yhteistyötä on kehitetty opetustoimessa lasten ja nuorten väkivaltaiseen toimintaan.

Hämeenkyllän koulu sai vuoden 2013 Opetusalan turvallisuuspalkinnon. Palkinto myönnettiin tunnustuksena koulun laaja-alaisesta ja pitkäjänteisestä turvallisuuden kehittämistyöstä.

3. Paikallisen häiriökäyttäytymisen estäminen

Paikallisen häiriökäyttäytymisen estämiseen keskittyvän yhteistyöryhmän tavoitteena on kehittää ja ylläpitää toimivaa eri tahojen yhteistyöverkostoa,

jonka avulla ehkäistään häiriökäyttäytymistä. Sujuvalla yhteistyöllä tavoitellaan myönteistä ilmapiiriä ja turvallisuutta kaupunginosissa ja yleisillä paikoilla. Yhteistyöverkosto on hyvin kehittynyt, mutta vielä tarvitaan lisää toimijoita mukaan toimintaan. Alueelliset työryhmät ja kaupungin aluetiimit ovat ottaneet turvallisuuden yhdeksi tärkeäksi teemaksi.

Häiriökäyttäytymiseen liittyvät poliisitehtävät sekä henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikosilmoitukset yleisillä paikoilla ja ravintoloissa keskittyvät Tikkurilan, Koivukylän ja Korson rautatieasemien läheisyyteen, Hakunilassa ostoskeskuksen ympäristöön ja Myyrmäen aseman lähistölle. Tapahtumista n. 70 % keskittyy viikonvaihteisiin. Pakkalassa tehtävät keskittyvät kauppakeskus Jumbon ympäristöön.

Syksyllä 2010 alkanut Pääkaupunkiseudun AATU (asukas- ja asiakaslähtöiset turvallisuusratkaisut) -hanke kohdentuu Vantaalla Tikkurilan alueeseen. Hankkeessa selvitetään, miten turvallisuuden arkikemuksista voidaan jalostaa uudenlaisia turvallisuusratkaisuja, mm. Tikkurilaan vuonna 2014 valmistuvan matkakeskuksen ja sen lähialueen turvallisuuteen.

4. Julkisiin tiloihin kohdistuvien vahingontekojen ehkäisy

Toimintalinjan yhteistyöryhmän työskentely perustuu Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen ja Vantaan kaupungin väliseen yhteistyöhön. Toimintaa vetää kaupungin tilakeskus ja työskentelymallina on vahingontekoraporttien seuranta ja aktiivinen puuttuminen vahingontekoihin ennen niiden kasautumista. Vantaan kaupungin vahinkorahaston korvattavaksi tulleet vahingonteot ovat selkeästi vähentyneet viimeisten kahden vuoden aikana.

5. Ympäristöturvallisuus

Vantaalla ympäristöturvallisuudessa vuoden 2010 aikana merkittävin julkisuuteen noussut ongelma on ollut Helsinki-Vantaan lentoaseman jäänestoaineiden valumien aiheuttamat ongelmat lentoaseman lähialueilla ja Kehä-radon tunnelissa. Lentoaseman toiminnasta vastaavan Finavian edellytetään puuttuvan toimintaan ja aiheutuneista kustannuksista on

valtion vastattava. Lentoasema on eniten ympäristövaikutuksia vantaalaisten elämään aiheuttava alue. Vantaan ympäristökeskus on korostanut, että lentoaseman ympäristövaikutuksia säätelevä uudistettu ympäristölupa tarvitaan nopeasti. Lentoaseman nykyinen lupa on määräystensä osalta vanhentunut ja uuden määräyksiltään entistä vaikuttavamman luvan käsittely on jo yli kaksi vuotta myöhässä.

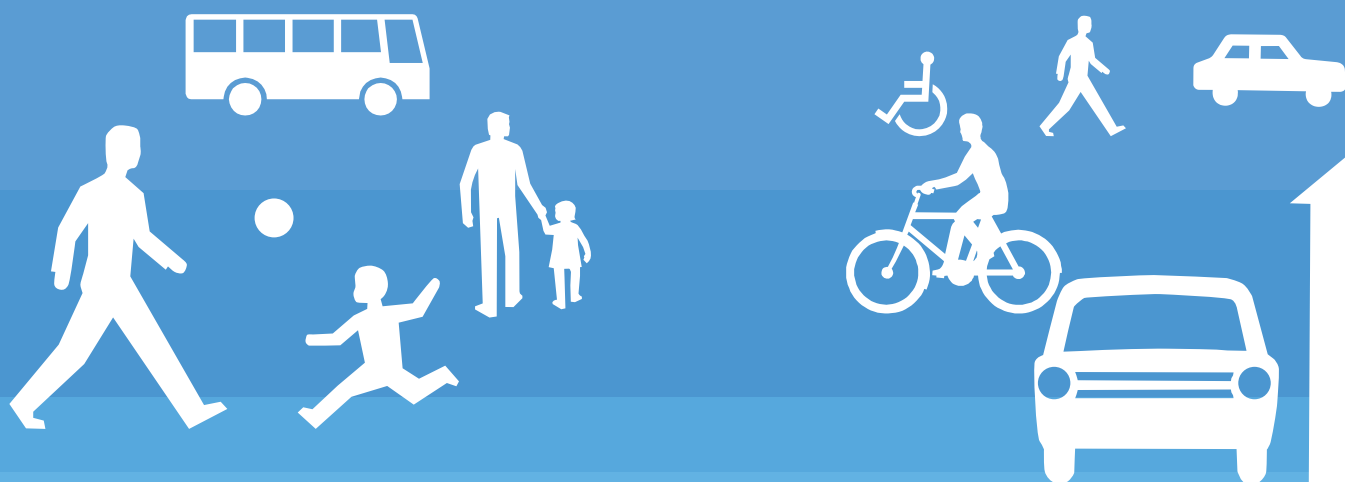
6. Joukkoliikenteen turvallisuus

Joukkoliikenteen turvallisuustyötä on tehty vuonna 2007 laaditun pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen (YTV) turvallisuusstrategian tavoitteita toteuttaen. Vuoden 2010 alusta koko pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmästä on vastannut uusi kuntayhtymä Helsingin seudun liikenne (HSL), jonka jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kerava, Kirkkonummi ja Kauniainen. Joukkoliikenteen turvallisuustyötä toteutetaan HSL:n johdolla ja mukana ovat alueen kunnat, linja-autoyritykset, radoista vastaavat valtionviranomaiset ja VR-yhtymä.

Joukkoliikenteen hoidon vastuiden muutokset ovat aiheuttaneet paljon hallinnollista työtä ja yhteistyösuhteiden varmistamistoimia uudessa kuntayhtymässä ja turvallisuusyhteistyön toimivuutta tehostetaan vuoden 2011 aikana. Joukkoliikenteen turvallisuuden suunnittelussa uusien raideliikenteen asemien ja joukkoliikenneterminaalien turvallisuuden kehittäminen on pysyvien vaikutusten saavuttamiseksi keskeisellä sijalla. Linja-autoliikenteen kuljettajien turvallisuuden parantamiseen HSL on panostanut vartiointipalvelujen tehostamisella ja terminaali-alueiden kameravalvonnalla.

7. Suur tapahtumien ja suurten kauppakeskusten turvallisuus

Tavoitteena on suurten yleisötilaisuuksien ja -tapahtumien turvallinen järjestäminen. Tämä varmistetaan vaatimalla järjestäjältä laadukkaat ja selkeät turvallisuussuunnitelmat sekä valvomalla niiden toteutumisen tilaisuudessa. Vantaalla järjestetään useita suuria yleisötapahtumia vuosittain. Markkinoista Tikkurilan maalaismarkkinat ovat yksi Suomen suurimmis-

ta. Ulkoilmatapahtumia on kevään kaupunkijuhlilla ja kaupallisia suur tapahtumia on mm. Myötätuuli-rock. Suur tapahtumissa tehdään tiivistä yhteistyötä poliisin, pelastuslaitoksen, järjestäjän sekä muiden viranomaisten kesken. Vantaalla vuonna 2010 järjestettyjen suur tapahtumien turvallisuusjärjestelyt on hoidettu asiallisesti.

Kauppakeskusten pelastus- ja turvallisuus suunnittelussa tulee pyrkiä huomioimaan aiempaa paremmin vaarallisten aineiden aiheuttamien uhkien, evakuointi- tai eristystilanteiden toimintamallit. Toiminnassa keskitytään yhteen kauppakeskukseen vuodessa. Kauppakeskusten turvallisuuden parantamiseksi pelastuslaitos on aloittanut turvallisuuskartoituksen. Lisäksi kauppakeskuksissa on tehty normaalit vuosittaiset palotarkastukset, joissa on kiinnitetty huomiota esteettömään poistumiseen sekä palavien nesteiden sekä kemikaalien määrään. Vuosittaisissa tarkastuksissa ei ole ilmennyt mitään vakavia ongelmia.

8. Liikenneturvallisuus Vantaalla

Vantaalla kuoli kolme ja loukkaantui 290 ihmistä tieliikenteessä vuonna 2010. Uhreja oli 3 % enemmän kuin v. 2009, jolloin kuoli 3 ja loukkaantuneita 281 henkilöä. Loukkaantumisten määrä kääntyi kahden vuoden tasaisen kehityksen jälkeen kasvuun. Kuolleiden määrän viiden vuoden keskiarvo on 3,6 eli pienimmillään kymmeneen vuoteen. Liikenteen kasvu selittää onnettomuuksien määrän lisääntymisen.

Vantaan kaupungin liikenneturvallisuus suunnitelma valmistui vuonna 2010. Lähtökohtana olivat

kaupungin strategiaan ja turvallisuus suunnitelmaan sisältyvät tavoitteet liikenteessä vuosittain loukkaantuneiden vähentämisestä noin 300:n tasolta 30 %:lla vuoteen 2012 ja 50 prosentilla vuoteen 2015 mennessä. Suunnittelua tukemaan järjestettiin työpaja, jossa kaupungin toimialojen lisäksi olivat mukana mm. Liikenneturvan ja valtion elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen keskuksen edustajat. Suunnitelman mukaan liikenne ympäristön parantamistoimpiteillä voidaan tavoitteesta saavuttaa noin 20–30 %. Siksi suunnitelmassa esitetyt periaatteet liikenneturvallisuuden kasvatus-, koulutus- ja tiedotustoiminnan tehostamiseksi ovat tärkeitä. Tavoitteen saavuttamista auttaa liikennevalvonta ja lainsäädännön ja teknisten laitteiden kehittyminen.

Vuonna 2010 aloitettiin pyöräliikenteen suunniteluohjeen laatiminen. Sen tarkoituksena on mm. lisätä turvallisuutta määrittelemällä mopolla ajamisen paikkoja ja erottelemalla jalankulku ja pyöräily aiempaa tarkemmin. Vuosittain tehdään mm. töyssyjä ja suojakorokkeita, joilla saadaan kadunylitys turvallisemmaksi erityisesti koululaisille ja vanhuk sille. Suojateiden havaittavuutta parannetaan teknis in menetelmin. Nopeushallinta on tärkein keino ehkäistä onnettomuuksia tai lieventää niiden vaikutuksia. Kaupunki on hankkinut lisää nopeusnäyttöt auluja. Liikenneviraston ja poliisin nopeusvalvont a kamerat asennettiin 2010 Kehä III:lle, 17 kamerasta puolet sijoittuu Vantaalle. Kameroilla toteutuvalla Kehä III teknisellä valvonnalla odotetaan olevan merkittävä vaikutus tiellä tapahtuvien onnetto muuksien määrään.